

через мережу Internet, спеціалізовані телепрограми, друковані видання тощо до інформації щодо: вартості (собівартості) навчання, інших освітніх послуг; кількісних та якісних характеристик навчального закладу (чисельність працівників у професійному розрізі та студентів, структура, фінансовий обіг та потоки, рейтинги тощо); викладачів (предмети (дисципліни) навчання, навантаження, публікації, теми дисертаційних робіт, наукові школи, де ще викладають та працюють, їх рейтингові оцінки з боку студентів тощо); стану ринку праці у професійно-галузевому розрізі (описи професій, рівень оплати праці, престижність, вакансії, чисельність безробітних за фахами та професіями, кваліфікаційні вимоги до посад тощо) тощо.

Никитюк Н.О., Шабанова Ю.О.
(*Національний гірничий університет*)

ВПРОВАДЖЕННЯ СВІТОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ ІНЖЕНЕРНОЇ ПЕДАГОГІКИ В ВИЩІЙ ТЕХНІЧНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ

Постановка проблеми: Актуальність питань інженерної освіти обумовлена нагальною потребою кардинальних змін в освітянському просторі, який повинен поруч з забезпеченням якісної підготовки спеціалістів технічної галузі активізувати процес збереження та інноваційного становлення інженерних знань. Вирішити це питання покликана інженерна педагогіка, яка спрямована на вдосконалення професійно-педагогічної підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів вищої школи. Враховуючи євроінтеграційні процеси перебудови та модернізації освіти, а також об'єктивну потребу в удосконаленні формування професійної компетенції викладачів технічних дисциплін, впровадження основних концептів Інженерної педагогіки в практику діяльності вищих навчальних закладів України є нагальною потребою сучасності.

Вітчизняна система вищої педагогічної освіти у своєму динамічному розвитку зробила суттєвий крок щодо перетворення студента з об'єкта в суб'єкт, установа суб'єкт-суб'єктних відносин у навчально-виховному процесі. Разом з тим, на жаль, студент залишається суб'єктом навчання, а не суб'єктом майбутньої професійної діяльності. Це означає, що сучасна система вищої педагогічної освіти стала більш демократичною, але не виводить студента на рівень професійної зрілості. На жаль саме професійна педагогіка не отримала у сучасному освітянському просторі достатнього розвитку. Особливо це стосується інженерної педагогіки, яка тільки набуває розвитку в Україні та потребує як теоретичного осмислення її основ, так і практичного втілення методології інженерної дидактики в навчальний процес вітчизняних технічних університетів.

Мета публікації: Обґрунтування основних факторів та принципів розвитку інженерної педагогіки, виходячи з сучасних світових тенденцій.

Основна частина: Харківська інженерно-педагогічна академія започаткувала впровадження в навчальний процес досвіду Міжнародного інженерного товариства, виконуючи функції Національного моніторингового

комітету України. В Харкові було створено перший Центр інженерної педагогіки. Другим в Україні став Центр інженерної педагогіки в Дніпропетровську, відкритий на базі кафедри філософії Національного гірничого університету. В основу концепції інженерної педагогіки покладено синтез науки-освіти-промисловості, який реалізується при впровадженні наступних принципів:

- Використання сучасних соціальних технологій при формуванні методології інженерної педагогіки;
- Відображення сфери загальнонаціональних та стратегічних інтересів країни в загальноосвітній концепції та законі про вищу освіту;
- Формування вимог до інженерної діяльності майбутнього;
- Перехід на нові освітні технології в підготовці інженерів;
- Підтримка на суспільно значущому рівні якості інженерної освіти.

Надані принципи обумовлені сучасними факторами розвитку сучасної інженерної освіти:

- аналіз кардинальних реформістських зрушень в науково-технічній і соціально-економічній сфері;
- прогноз змістовних і структурних змін виробництва, науки і культури країни, а також освітніх потреб населення;
- дослідження процесів становлення багатоукладної економіки країни і напрямів розвитку регіональних економік;
- системні уявлення цілей і цінностей інженерної діяльності майбутнього;
- врахування сучасної філософії професійної освіти;
- вивчення стану і динаміки ринку інженерної праці та інтелектуальної продукції на регіональному, міжрегіональному, національному та міжнародному рівні;
- врахування ролі особистісної організації професіонала-інженера у формуванні мислення інженерного типу.

Формування цільової структури інженерної діяльності дозволяє встановити характер та рівень інженерної освіти. Багаторівнева економіка та багатомірність професійно-освітніх інтересів населення формують ринковий запит на інженерну освіту різного рівня та характеру, що представлені нижче:

- інженери-енциклопедисти, орієнтовані на роботу в малих підприємствах, в яких відсутнє розділення на інтелектуальний труд;
- інженери-технологи, здатні забезпечити засвоєння високих наукоємних технологій та їх впровадження на підприємстві;
- інженери по трансферу технологій, здібних забезпечити трансфер наукових ідей в технологію, організувати виробництво товарів та послуг на їх основі;
- інженери-професіонали (інженерна еліта), спеціалісти нового типу мислення, систематики, носії цілісної інженерної діяльності, здібних до творчої роботи на всіх етапах життєвого циклу, реалізуючи систему знань від дослідження та конструювання до споживача та забезпечення експлуатації.

В концепції інженерної освіти необхідним виступає доповнення фіксації цільових настанов системами тестів ВНЗ як засобу досягнення національних цілей в сфері інженерної освіти.

Висновки: Світові досягнення в сфері розвитку інженерної педагогіки відповідають рівню та тенденція становлення вищої технічної освіти в Україні. В цьому зв'язку тенденції вітчизняного розвитку вищої освіти у вигляді скорочення та об'єднання спеціальностей в державному класифікаторі виступає як відповідна часовим вимогам, зокрема в сфері інженерної освіти. Як рекомендація в напрямку становлення цих процесів можна запропонувати обмеження спеціальностей рівнем споріднених напрямків, що охоплюють весь спектр інженерної діяльності. А розвиток державного класифікатора доцільно здійснювати лише за рахунок появи нових полідисциплінарних чи міждисциплінарних спеціальностей.

Виходячи з розробок європейських дослідників, можна визначити інженерну педагогіку як самостійну галузь наукового знання, але тісно взаємозв'язану з технічними і технологічними науками, яку характеризують міжнаукова комунікація, багатозначність, широта об'єкту і предмету. Активне впровадження інженерної педагогіки в навчальний процес Національного гірничого університету сприятиме підвищенню рівня підготовки інженерів на підставі відповідності інженерно-педагогічних кадрів світовим вимогам технічної освіти.

Т.В. Нікєєнко, Т.М. Черкавська
(*Національний гірничий університет*)

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНИМИ ПРОЦЕСАМИ В УКРАЇНІ

Сучасний стан розвитку освіти в Україні відзначається складними перетвореннями, які спрямовані на її модернізацію з урахуванням світових тенденцій, а також вимагають найбільшою мірою врахувати національні традиції, які склалися у вітчизняній практиці протягом тривалого історичного розвитку.

Метою даного дослідження є визначення основних механізмів, на яких ґрунтується управління вищою освітою в Україні, порівняння їх функціонування з практикою зарубіжних країн, а також визначення напрямів адаптації цього досвіду до специфіки розвитку вітчизняних освітніх процесів.

Ці проблеми знаходились у центрі уваги таких науковців як О.В. Дубровка, С. А. Калашникова, С. А. Коваленко, Н. М. Колісниченко, В.В. Остапчук, які досліджують механізм державного управління у сфері освіти. При всій значущості результатів, отриманих у цій сфері, слід звернути увагу на те, що не всі аспекти проблеми функціонування механізму державного регулювання освітою дістали своєї розробки. Зокрема, недостатньо уваги надається аналізу безпосередніх шляхів і засобів подолання кризового стану української освіти.